

LUNDS
UNIVERSITET

Gatuvåld, yrkesroll och föreställningar – Hur ser akutvårdspersonal på gatuvåld?

Cecilia Larsson, Caroline Lind & Emma Neckling

ETN A21 HT08

Etnologiska institutionen

Lunds Universitet

Handledare: Magnus Wikdahl

Examinator: Jochum Stattin

Abstract

Syftet med denna uppsats är att undersöka och analysera, utifrån ett kulturanalytiskt perspektiv akutvårdspersonals föreställningar, tankar och uppfattningar om gatuvåld. Utgångspunkten är att deras yrkesmässiga intryck och upplevelser av gatuvåld skapar en viss gemensamt och särskilt sätt att begripliggöra gatuvåld. Som en introduktion studeras hur akutvårdspersonalen definierar begreppet gatuvåld. Därefter undersöks deras föreställningar om på vilka platser gatuvåldet sker, på vilken tid, vem det är som är involverad samt vad de anser kan göras för att förhindra och förebygga det. Slutligen studeras hur deras föreställningar om gatuvåldsproblematiken styr deras vardagliga beteende.

Det empiriska materialet utgörs av sex stycken kvalitativa intervjuer med sjuksköterskor och undersköterskor vid akutmottningen på Länssjukhuset i Halmstad. En första slutsats är att för akutvårdspersonalen är gatuvåld främst oprovocerat våld som sker i ute samhället/ på allmän plats. De förmodar att de som utför gatuvåld i huvudsak är unga män som ofta är av annan etnisk bakgrund än svensk och i regel påverkade av droger, främst alkohol. Deras förslag på åtgärder är bland annat sysselsättning för ungdomar och övervakning på allmänna platser. De har en bild av gatuvåld såsom oftast oprovocerad och därmed något som skapar en rädsla som i viss mån styr deras beteende bland annat genom att undvika vissa platser och att till exempel gå ensamma när det är mörkt.

Nyckelord: gatuvåld, akutvårdspersonal, yrkesroll, kulturanalys, föreställningar

Innehållsförteckning

1.	Inledning	4
1.1.	Utgångspunkter	4
1.2.	Ett kulturanalytiskt perspektiv	5
1.3.	Våld, gatuvåld och yrkesmässiga erfarenheter av gatuvåld	5
1.4.	Syfte och vägledande frågor	6
1.5.	Material och Metod	8
1.5.1.	Kvalitativa intervjuer	8
1.5.2.	Källvärdering	9
1.5.3.	Informanterna	10
1.6.	Disposition	11
2.	Akutvårdspersonalens föreställningar om gatuvåld	11
2.1.1.	Gatuvåld: tankar om vad som egentligen är gatuvåld	11
2.1.2.	Sammanfattning/analys	12
2.2.	Föreställningar om gärningsman och offer	13
2.2.1.	Gärningsman	13
2.2.1.1.	Tonåringar och unga vuxna	13
2.2.1.2.	Personer med olika etnisk/kulturell bakgrund	16
2.2.1.3.	Drogpåverkade personer	16
2.2.2.	Offer	17
2.2.3.	Sammanfattning/analys	18
2.3.1.	Föreställningar om var och när gatuvåldet sker	18
2.3.2.	Sammanfattning/analys	19
2.4.1.	Informanternas rädsla för att själva bli utsatta	20
2.4.2.	Sammanfattning/analys	21
3.	Avslutning	23
3.1.	Sammanfattning	23
3.2.	Slutdiskussion	24
4.	Käll- och litteraturförteckning	25
4.1.	Arkivmaterial	25
4.2.	Internet	25
4.3.	Litteratur	25

1. Inledning

”Du kan egentligen gå som vilken vanlig människa som helst och så kan du bli påhoppad bara för att du har fel sorts mössa.” – Anette, undersköterska

”Det kryper in på en”. [---] ”Som man läste i vår lilla lokaltidning idag så var det en dam som hade stannat på vägen utanför en skola där det var en yngre kille som gick på mellanstadiet. Två killar satt på honom på vägen och det kan man ju kalla gatuvåld. Man smockar till varandra och slåss och så.” – Maria, sjuksköterska

1.1. Utgångspunkter

I september 2009 öppnar Halmstads Länsmuseum sin utställning ”Ett slag på käften”. Utställningens huvudsyfte är att belysa den verkliga bilden av först och främst gatuvåldets skepnader och verkningar. Tanken är att åskådliggöra hela händelsekedjan från ett slag till det återrehabiliterade offret. I detta arbete har museet tagit hjälp utav Etnologiska institutionen i Lund. Denna uppsats är en del av det stora projektet.

Det faktum att det satsas på en utställning om våld visar tydligt att våld som fenomen är något aktuellt och som antas utgöra ett intresse för allmänheten och samhället i stort. Våld är inte något som endast påverkar den som utför våldet och den som blir utsatt för våldet utan det finns en mängd olika grupper av personer som berörs av våldshandlingen. Åskådare och anhöriga är exempel på sådana grupper.

1.2. Ett kulturanalytiskt perspektiv

Denna uppsats utgår från ett kulturanalytiskt perspektiv på gatuvåld. Kulturanalys innebär att analysera människors kultur. Det finns en rad olika definitioner utav kulturbegreppet. Etnologerna Billy Ehn och Orvar Löfgren ger oss följande förklaring i sin introduktion till kulturanalysen:

När vi i den här boken talar om kultur innebär det att vi intresserar oss för de koder, föreställningar och värden som människor delar (mer eller mindre, medvetet eller omedvetet) och som de kommunicerar och bearbetar i socialt handlande (Ehn/Löfgren 2001:9).

Ehn och Löfgren talar om kultur i termer av kunskaper, erfarenheter och föreställningar som delas av en grupp människor mer eller mindre omedvetet. Kultur är något som används för att systematisera, förklara och legitimera den omvärld som omger individen. Enligt Ehn och Löfgren innebär en kulturanalys att man ”plockar isär” verkligheten för att komma åt dess beståndsdelar. Man studerar sitt material, lyfter ord och handlingar ur sina sammanhang, för att beskåda dem närmare. Inom kulturanalys ägnar man sig bland annat åt att analysera människors föreställningsvärldar med betoning på hur intryck och upplevelser ges en bestämd tankemässig organisation. Människor betraktas härigenom som bärare av både medvetna och omedvetna föreställningar som de uttrycker i dagliga företeelser (t.ex. genom prat, handlingar, sysslor, språk, kläder, gester). Nästan vad som helst kan användas som underlag för tolkningar och resonemang i kulturanalysen. Exempel på forskningsobjekt är bilder, handlingar, företeelser, grupper av människor, traditioner och seder (Ibid.:9, 150 f.).

1.3. Våld, gatuvåld och yrkesmässiga erfarenheter av våld

Gatuvåld är ett nyckelbegrepp i denna uppsats. En definition av **våld** är enligt Nationalencyklopedin. ”otillbörlig användning av fysisk styrka som påtrycknings- eller bestraffningsmedel mot någon”(http://www.ne.seludwig.lub.lu.se/artikel/O394052). För gatuvåld finns ingen precis definition i Nationalencyklopedin, det omnämns endast som en form utav våldsbrottslighet: **våldsbrottslighet**: ”kriminologisk samlingsbenämning på brott som mord, dråp, misshandel, våldtäkt, rån, våld mot tjänsteman, olaga hot, ofredande. Våldsbrottsligheten kan delas in efter olika grunder, t.ex. i **gatuvåld** som till stor del utspelar sig mellan unga män, *våld i hemmet* som framför allt riktar sig mot kvinnor och barn, *våld i samband med yrkesutövningen* som t.ex. polis och vårdpersonal utsätts för eller *våld med politiska förtecken*.”(http://www.ne.seludwig.lub.lu.se/artikel/346300?i_h_word=gatuvåld).

Sociologen Björn Johansson definierar **gatuvåld** som den misshandel som sker utomhus enligt brottsbalken 3 kap 5-6 §§. I vissa fall kan även andra våldsbrott komma i fråga. Med våldsbrott avses mord, barndrån, misshandel och grov misshandel, våldtäkt, rån och grovt rån samt våld och hot mot tjänsteman. Enligt brottsbeskrivningarna i lagtexterna inbegriper samtliga brott uppsåt eller någon form av våld eller hot om våld från gärningsmannens sida. Gatuvåld används med andra ord som ett samlingsbegrepp för olika former av våld eller hot som en person eller en grupp riktar mot en annan person eller grupp utomhus (Johansson 2001 :20).

I denna uppsats väljer vi att kombinera ovanstående definitioner med vår egen bild av vad gatuvåld är och vår definition som används i denna uppsats blir följande: *Gatuvåld är den fysiska våldsakt mellan två personer eller fler personer som sker utomhus. Hot om våld är också våld.* Vår definition innehåller därmed inte någon klassificering av vilka människor det är som är involverade.

I denna undersökning har vi valt att studera människor som konfronteras med våldets verkningar och konsekvenser i sin yrkesvardag och som har speciella upplevelser och erfarenheter av gatuvåld. Bland dessa yrkesgrupper finns akutvårdspersonal och det är dessa som står i fokus i denna uppsats. Studien är geografiskt avgränsad till akutvårdspersonal vid akutmottagningen på Halmstads Länssjukhus.

1.4. Syfte och vägledande frågor

Syftet med denna uppsats är att undersöka och analysera, utifrån ett kulturanalytiskt perspektiv, de föreställningar, uppfattningar och tankar om gatuvåld som akutvårdspersonal har och hur dessa påverkar dem i deras vardag. Fokus ligger på hur de genom sina berättelser förklarar och skapar mening kring gatuvåldet. Utgångspunkten är att deras yrkesmässiga intryck och upplevelser skapar en viss gemensam tankemässig organisation kring fenomenet gatuvåld och att de har ett gemensamt och särskilt sätt att förklara och skapa mening kring gatuvåld.

Ett sätt att arbeta med kulturanalys är att *studera olika teman* i de berättelser som människor förmedlar för att se hur erfarenheter och föreställningar är organiserade i bestämda kategorier, tankebanor, grundläggande värderingar och förhållningssätt (Ehn/Löfgren 2001:28). De teman som vi till att börja med vill lyfta fram i vår analys kretsar kring akutvårdspersonalens föreställningar om gatuvåld i relation till *plats, tid* och de *personer* som hamnar i sådana situationer. Det handlar alltså om på vilka platser gatuvåldet sker, på vilken tid och vem det är som är involverad. Vår första fråga handlar dock om vad akutvårdspersonalen lägger i *begreppet gatuvåld*. Det är viktigt att veta hur de definierar gatuvåld för att kunna få en bild av hur de sedan beskriver och förklarar detta:

1. *Hur definierar akutvårdspersonalen gatuvåld/ vad är gatuvåld för dem?*

Den andra frågan handlar om akutvårdspersonalens bild av gärningsman respektive offer:

2. *Hur ser akutvårdspersonalens bild av offer respektive gärningsman ut?*

Genom att studera vilka föreställningar om gärningsman respektive offer som akutvårdspersonalen har kan vi indirekt få en förklaring till varför de tror att gatuvåldet sker, med andra ord förklaringar till dess förekomst. På så vis belyser vi hur akutvårdspersonalen begripliggör gatuvåldet.

Den tredje frågan som har väglett oss belyser gatuvåld i relation till tid och plats:

3. När och var uppfattar akutvårdspersonalen att gatuvåldet sker?

Även genom den tredje frågan kan vi indirekt få en förklaring till varför de tror att det sker och på så vis belyser även denna fråga hur akutvårdspersonalen skapar mening kring gatuvåld.

När de gäller fråga 2 och 3 har Jochum Stattins resonemang kring rädslor och dess kulturbestämda mönster varit en viktig inspirationskälla för oss. Stattin menar att människors rädslor i högsta grad är präglade av samhället, kulturen samt den tid de lever i. Stattin jämför tidstypiska rädslor, framförallt jämför han skillnaderna mellan bonde- och industrisamhällets rädslor (Stattin 1990:9 f, 19 f.). Det vi kommer att knyta an till i uppsatsen är Stattins resonemang om vad som karakteriserar industrisamhällets rädslor.

Den fjärde frågan berör hur gatuvåldet kan åtgärdas:

4. Vad anser akutvårdspersonalen kan göras för att förhindra och förebygga gatuvåld?

Detta är en viktig fråga och vi utgår från att akutvårdspersonalen tack vare sina yrkesmässiga erfarenheter troligen kan bidra med förslag på lämpliga förebyggande och förhindrande åtgärder.

Som en femte och sista fråga knyter vi an till temat *rädsla* och med denna vill vi studera hur akutvårdspersonalens föreställningar om gatuvåld påverkar dem:

*5. Är de rädda för att själva bli utsatta? Finns det platser och situationer som de undviker på grund av att de är rädda för att utsättas för gatuvåld?
Har de själva upplevt eller blivit utsatta för gatuvåld?*

Då vi behandlar fråga 5 kommer även vi använda oss av Elisabeth Högdahls resonemang kring platsers och dess betydelse i avhandlingen *Göra Gata - Om gränser och kryphål på Möllevången och i Kapstaden* (2003). Högdahl har studerat och jämfört två platser, nämligen Kapstaden i Sydafrika och Möllevången i Malmö. Det studierna till stor del kretsar kring och som vi finner värdefullt för denna uppsats är hur människor väljer att röra sig och vart man väljer att inte gå. Högdahl diskuterar begreppet *The Fear*. *The Fear* handlar om hur människorna i Kapstaden har en slags inneboende rädsla som ”bestämmer” till stor del var det är okej att gå och vilka områden som är för farliga. Det handlar om hur människorna pratar om platser och om rädsla (Högdahl 2003:107). Detta är något vi kommer att gå in på mer under kapitel 2.4.

1.5. Material och Metod

1.5.1. Kvalitativa intervjuer

För att kunna nå akutvårdspersonalens tankar, föreställningar och uppfattningar om gatuvåld har vi utgått ifrån en *etnografisk metod* vilket innebar att vi själva begav oss ”ut på fältet” och skapade vårt material genom att genomföra *kvalitativa intervjuer* med akutvårdspersonal vid Länssjukhuset i Halmstad. Den kvalitativa intervjumetoden var att föredra eftersom den gav större utrymme för informanternas egna upplevelser och erfarenheter. Enligt Eva Fägerborg måste den som intervjuar ha i åtanke att berättaren är en aktiv part i intervjusituationen. Intervjuarens viktigaste uppgift är inte att ställa sina frågor utan att få berättaren att berätta. Som intervjuare får man vara beredd på att både styra samtalet och bara lyssna och försöka få intervjun på rätt spår (Fägerborg 1999:58 f).

Kontakt togs med avdelningschefen för akutmottagningen vid Länssjukhuset i Halmstad. Med hjälp av henne valdes sex stycken informanter ut. Intervjuerna utfördes under perioden den 26 november till den 1 december 2008. Intervjuerna kom att bli olika långa men blev aldrig längre än en timme, detta mycket på grund av att intervjuerna gjordes på informanternas arbetsplats under arbetstid. Intervjuerna genomfördes i ett anhörigsamtalsrum. I genomsnitt blev de ungefär 25 minuter långa.

Vi ville såsom Fägerborg understyrker framför allt få informanterna att berätta. Målsättningen var att försöka få informanterna att prata så mycket som möjligt och att inte prata alltför mycket själva men eftersom intervjuerna skulle ske på arbetstid och vi ville

utnyttja den tid som gavs så bra som möjligt kändes det viktigt att ha en halvstrukturerad frågeguide att gå efter. Intervjuguiden innehöll några övergripande teman med frågor. Intervjuerna spelades in för att sedan transkriberas, det vill säga skrivas ner ordagrant. Därefter sammanställdes informanternas berättelser för att sedan jämföras sinsemellan, för att kunna renodla kärnpunkterna och utesluta det som inte gick att använda utifrån studiens syfte.

1.5.2. Källvärdering

Det är viktigt att vara medveten om att intervjuerna sker i ett samspel mellan den som intervjuar och den som blir intervjuad och att dessa båda kan påverka resultatet av intervjun, man formar tillsammans intervjun. Vilka frågor som ställs och sättet de ställs på kan påverka svaren på olika sätt. En väsentlig aspekt som Jonas Frykman berör är det faktum att informanter ibland kan svara så som de tror sig förväntas att svara (Frykman 1992:24). Vi försökte dock under intervjuerna betona att vi var intresserad utav deras *personliga* tankar och föreställningar. Några utav våra frågor var lite mer personliga, vi frågade till exempel om informanterna själva känt sig otrygga någon gång. Såsom Frykman framhåller så tenderar människor att inte vilja berätta om plågsamma saker (Ibid.:249). Det finns kanske en risk att våra informanter varit med om någon våldsam händelse själva som de inte velat berätta för oss på grund utav att det var alltför plågsamt att berätta om.

När det gäller etnologiska studier är det viktigt att komma ihåg att tolkandet är en stor del av arbetet och de transkriberade intervjuerna är tolkningar av den muntliga intervjun och är skapade med särskilda avsikter. Begreppet tolkning är svårt att definiera. Ehn och Löfgren menar att tolkning är en slags hypotes om vilken innebörd saker och ting har, forskaren tyder tecken, anger betydelser och frilägger mening. Kulturanalysen som metod bör, precis som de flesta andra vetenskapliga metoder, betraktas med kritisk vaksamhet. Gränsen mellan empirisk vetenskap och subjektiva resonemang är ibland diffus. Varje kulturanalytisk tolkning är en skapelse som baseras på exempelvis på tänkande, läsning, personliga erfarenheter och intressen. Tolkningsarbetet bör alltid betraktas med kritiska ögon: är tolkningarna fördomsfulla, stereotypa och tidsbundna? (Billy/Ehn 2001:168 f.). Vi vill göra läsaren uppmärksam på att vår tolkning av akutvårdspersonalens berättelser är en utav många möjliga men det är den som vi finner mest relevant utifrån vårt resonemang.

1.5.3. Informanterna

Nedan presenteras kort studiens sex informanter. Vi har valt att fingera deras namn främst för att uppfylla den konfidentialitet som vi lovat dem men även för att uppmärksamma att presentationen och analysen av deras berättelser är vår tolkning.

Ida är 28 år och har arbetat som sjuksköterska i två och ett halvt år efter tre år på sjuksköterskeprogrammet och började med en dröm om att bli doktor men det var för svårt att komma in på den utbildningen. Hon märkte dock att hon trivdes bra med sjuksköterskeyrket och valde att fortsätta med det. Innan hon började hade hon en bild av akutmottagningen så som den porträtteras i "Cityakuten". Hon märkte dock fort att det inte var så, det var mycket lugnare i verkligheten. Under tiden som hon arbetat har hon mest märkt av en skillnad hos sig själv, som ny i arbetet är man mer stressad och orolig förklarar hon (Ida:1).

Elisabeth är 52 år och har arbetat på sjukhuset som undersköterska sedan 1999 och förklarar att det mest är kontakten med människor som lockar med yrket. Under den tiden som hon arbetat märker hon skillnad på så vis att det är tyngre nu för tiden och mer sjuka och gamla människor som kommer in (Elisabeth:1 f.).

Anette är 52 år och har arbetat som sjuksköterska på akutmottagningen sedan 1984 och har även hon märkt av att arbetet blivit tyngre, exempelvis gör sjuksköterskorna mycket mer och det är mer nu som ska vara gjort innan patienten träffar läkaren. Det är även fler patienter och längre köer. Anette jobbar bara dag och kväll och jobbar därmed senast till kvart i tio (Anette:1 ff.).

Calle är 30 år och har arbetat som sjuksköterska i tre år varav ett och ett halvt år på akutmottagningen vid Länssjukhuset i Halmstad (Calle:1).

Jonas är 50 år och har arbetat som sjuksköterska i 28 år. Han gjorde värnplikten som sjukvårdare på regementet och då ingick praktik på sjukhuset. När han hade "muckat" fick han jobb som transportör vilket innebär att man kör patienterna mellan akuten och röntgen och till avdelningar. År 1978 började han på högskolan och var färdig sjuksköterska 1980. Han har sedan dess jobbat på Länssjukhuset i Halmstad. Han säger att skillnaden mellan när

han började och nu är att det är fler patienter men också att tekniken har fått större utrymme och menar att yrket var lättare innan (Jonas:1).

Maria är 48 år och var färdig sjuksköterska 1981. Hon har varit på akutmottagningen i Halmstad i elva år. Omvårdnad var anledningen till att hon sökte sig till yrket. Hon jobbar endast dag- och kvällspass. Hon berättar för oss hur hon bara någon vecka innan intervjun blivit ”hotad på riktigt” och att det gjort att hon nu börjat se sig om, även om hot är något som tillhör vardagen (Maria:1,9).

1.6. Disposition

Denna uppsats är upplagd tematiskt efter de ovan nämnda vägledande frågorna. Först presenteras akutvårdspersonalens definitioner av gatuvåld. Detta följs av en redogörelse av deras uppfattning om vem som är gärningsman respektive offer samt tankar om hur gatuvåldet kan förhindras och förebyggas. Därefter behandlas gatuvåldets tider och platser enligt informanterna. Slutligen undersöks det hur föreställningarna påverkar informanternas beteende och vardag.

2. Akutvårdspersonalens föreställningar om gatuvåld

2.1.1. Gatuvåld: tankar om vad som egentligen är gatuvåld

Denna uppsats syftar till att behandla akutvårdspersonals föreställningar om gatuvåld och hur dessa föreställningar möjligtvis kan påverka deras beteende. Som en introduktion till detta ombads informanterna att kort beskriva vad gatuvåld är för dem. De fick frågan: Vad är gatuvåld för dig? Det är viktigt att veta hur de definierar gatuvåld för att kunna få en bild av hur de ser på det. Deras beskrivningar liknar till viss grad varandra. För Calle är gatuvåld allt våld som sker *utanför hemmet på offentlig plats* (Calle:1). Jonas beskriver gatuvåld som en form av slagsmål som sker på en *offentlig plats*. Han lägger dock även till att gärningsmannen och offret oftast inte är så bekanta sen tidigare samt att *droger* många gånger är inblandade. Jonas syftar främst på alkohol som enligt honom är den vanligaste drogen. Inte sällan är även offret drogat. Han vill inte påstå att gatuvåldet är oprovocerat utan att det oftast tvärtom är *provocerat* (Jonas:2). Jonas säger:

Att bli nedslagen helt nykter är inte så vanligt, utan oftast är tyvärr även offret drogpåverkat. Många säger att gatuvåld är oprovocerat men jag vill nog säga att det är provocerat [---] När ett offer har lite alkohol i blodet försvinner spärarna som du annars har. [...] När en gärningsman säger: "Vad glör du på?" Är du då nykter så tittar du bort eller så säger du bara: "Ursäkta mig". Är du full så säger du kanske "Det ska du ge fan i". Sen det är klart, sen smäller och så är slagsmålet i gång (Jonas:2, 7).

De övriga fyra talar om att gatuvåldet är *oprovocerat* i alla fall till viss del. Enligt Maria är gatuvåld det våld som sker *ute i samhället*. Hon uppfattar det många gånger som oprovocerat våld fast att det verkligen är så kan hon inte styrka eftersom hon själv inte varit på plats (Maria:2). Ida menar på att gatuvåld är oprovocerat våld som sker ute i samhället, i varje fall mest oprovocerat (Ida:3). Hon säger:

Folk hoppar på varandra utan någon större anledning det räcker kanske att man säger något litet och så blir det stryk av det (Ida:3).

Elisabeth har själv bevittnat gatuvåld. För henne är det våld som sker *inne i centrum* mellan ett par eller flera personer där de sparkar eller slår på en person som många gånger ligger ner. Hon har sett inne på McDonalds när killar har pucklat på en kille helt oprovocerat. Nästa dag hade hon honom som patient (Elisabeth:3). Elisabeth säger:

Han hade bara råkat säga fel saker så fick han stryk men sen vet man inte, jag antar att det är stämmer så som han berättade det men allt har ju två sidor. Oprovocerat kan ju vara att man råkar knuffa till någon eller att man är på fel plats vid fel tillfälle (Elisabeth:3).

Anette understryker även hon att gatuvåldet är oprovocerat (Anette:2). Hon säger:

[...]alltså det här oprovocerade våldet. Du kan egentligen gå som vilken vanlig människa som helst och så kan du bli påhoppad bara för att du har fel sorts mössa (Anette:2).

2.1.2. Sammanfattning/analys

Sammanfattningsvis uppfattar samtliga gatuvåld som en form av våld som sker ute i samhället eller på allmän plats. Majoriteten menar att gatuvåldet är oprovocerat i alla fall till viss del. Oprovocerat tycks syfta på att det inte krävs några större orsaker till varför folk blir våldsamma mot varandra. Folk kan bli "påhoppade" utan någon större anledning. Majoriteten

av akutvårdspersonalen ger relativt neutrala definitioner av gatuvåld så tillvida att de inte talar om vem eller vilka som utför respektive blir utsatta för det. Endast en av informanterna, Jonas, säger vad som kan karaktärisera förövaren respektive offret i själva definitionen av gatuvåld. Hans bild är att såväl offer som gärningsman oftast är påverkade av främst alkohol. För att få perspektiv på akutvårdspersonalens definition av gatuvåld kan den jämföras med den definition av gatuvåld som uppsatsen utgår ifrån (se ovan under rubrik 1.3. Våld, gatuvåld och yrkesmässiga erfarenheter av våld). Skillnaden mellan informanternas definition är framförallt att informanterna lägger vikt vid huruvida våldet är oprovocerat eller ej. Det oprovocerade våldet är något som de hela tiden återkommer till i våra samtal med dem. En vidare analys av detta ges längre fram i uppsatsen.

2.2. Föreställningar om gärningsman och offer

Genom att studera vilka föreställningar om gärningsman respektive offer som akutvårdspersonalen har kunde vi även indirekt få en förklaring till varför de tror att det sker, med andra ord förklaringar till gatuvåldets förekomst. På så vis belyser vi hur akutvårdspersonalen begripliggör gatuvåldet. Vid våra samtal med akutvårdspersonalen framkom en rad olika förklaringar till gatuvåldet, en flera olika faktorer antogs orsaka det. För de olika förklaringarna kom akutvårdspersonalen med diverse förslag på hur gatuvåldet kan förhindras och förebyggas (Maria:4 f. , Calle:3 , Jonas:5 f. , Elisabeth:6 f. , Ida:5 f. , Anette:7 f.).

2.2.1. Gärningsman

I informanternas bild av gärningsmannen fann vi tre huvudsakliga uppfattningar om vad som karaktäriserar den typiska gärningsmannen. Majoriteten hade föreställningen att gärningsmannen ofta var en *tonåring* eller en *ung vuxen*. Flera uppfattade att gatuvåldet sker mellan *personer med olika etnisk/kulturell bakgrund* (Maria:3 , Calle:2,4 , Jonas:2 , Elisabeth:3 ff. , Ida:4 f. , Anette:5 f.). Vi uppfattar det som att informanterna då de talar om personer med olika etnisk/kulturell bakgrund syftar på personer med en annan etnisk bakgrund än svensk.

2.2.1.1. Tonåringar och unga vuxna

Calle förmodar att de som utför gatuvåld främst är den yngre generationen påverkade utav alkohol (Calle:2). Anette tror att de som utför gatuvåld är ”osäkra små själar” som vill bli sedda, tyvärr ofta påverkade av en det ena och en det andra. Hon säger först att hon antar att

de flesta är mellan tjugo och trettio men ändrar sig och sänker åldern till mellan femton och trettio. Det kan enligt henne vara lika mycket killar/män som tjejer/kvinnor som utför gatuvåld. Hon tror snarare att uppväxtmiljön än kön är en avgörande bakgrundsvariabel. Ungdomar med dåliga hemförhållanden löper större risk att hamna i bråk (Anette:4 f.). Anette säger:

Jag tror att mycket kan relateras till i vilken miljö man har växt upp i, om man har blivit sedd utav sina föräldrar och så. Det finns så många vilsna ungdomar och det blir liksom en ond cirkel om man börjat att komma lite på glid (Anette:5).

Även Maria talar om att de som utför gatuvåld många gånger inte är så gamla (Maria:3). Hon säger:

Jag läste i vår lilla lokaltidning idag om en dam som hade stannat på vägen utanför en skola där det var en yngre kille som gick på mellanstadiet. Två killar satt på honom på vägen och det kan man ju kalla gatuvåld. Man smockar till varandra och slåss och så. [---] Min bild är att våld ute på gatan sker bland ganska unga personer. Det är ju allt från slag och sparkar till tillhyggen som knivar (Maria:3, 6).

Vi anser att det som Maria säger här tydligt pekar på hur massmedia bidrar till uppfattningen om vem som utför gatuvåld. Akutvårdspersonalen påverkas inte endast av det som de upplever i sin yrkesroll utan även av intryck från massmedia. Massmedia bidrar med spridandet av uppfattningen om den typiske gärningsmannen även bland akutvårdspersonalen. Detta kan kopplas till Stattins resonemang om att dagens rädslétraditioner hänger intimt samman med massmediernas bild av verkligheten. Enligt Stattin finns det vissa saker som den nutida människan är mer rädd för. De finns en relativt gemensam uppfattning om vilka personer, platser och situationer som man bör vara rädd för. Detta indoktrineras via media men även genom mutliga berättelser människor i emellan. Rädslan för till exempel gatuvåld speglas inte bara på ett enkelt sätt i tidningar, radio och tv. De kan också förstärkas eller till och med skapas genom massmediernas försorg (Stattin 1990: 51 f, 170 ff.).

Ida förmodar även hon att det är ungdomar som utför gatuvåld.. Hon sätter åldersgränsen från sexton till tjugofem och det är definitivt mest killar/män. Att gatuvåld begås främst utav den yngre generationen tror hon beror på att de saknar sysselsättning. De har ingenting att göra på sin fritid utan drar runt på stan. Där träffar de andra ungdomar och så blir de aggressiva mot

varandra men varför säger sig Ida inte riktigt kunna svara på. Hon frågar sig om det bland annat kan bero på hemförhållanden såsom även Anette framhåller som en viktig bakgrundsvariabel (Ida:4). Ida säger:

[...] det är dom unga som jag sa innan, de har ingenting att göra och så går de runt på stan, träffar andra ungdomar och då blir det aggressioner. Varför vet jag inte riktigt men de har inte något ställe att vara på och sen är det väl också så att föräldrarna har blivit slappare (Ida:4).

Akutvårdspersonalen gav en rad olika förslag på hur man skulle kunna förebygga och förhindra gatuvåldet bland tonåringarna och de unga vuxna. Maria menar att för att kunna förebygga gatuvåld, bör man börja i tidig ålder. Hon understyrker att barn behöver föräldrar och andra vuxna omkring sig som ger dem uppmärksamhet, trygghet men även sätter tydliga gränser. Maria menar att det skulle leda till att barn och ungdomar känner sig uppskattade och meningsfulla. Maria uppfattar det som att barn och ungdomar i dagens samhälle, ofta saknar det. Idas uppfattning är att barn och ungdomar släpps vind för våg och att det inte riktigt har någon meningsfull sysselsättning på sin fritid. Hon uppfattar det som om det inte finns fritidsgårdar i samma utsträckning som det fanns då hon själv var i tonåren. Hon menar att en förebyggande åtgärd hade varit att satsa på att skapa fler fritidsgårdar för barn och ungdomar, där det finns vuxna som hjälper dem att aktivera sig (Maria:12). Jonas anser att det framförallt är meningsfull sysselsättning för ungdomar, på helgkvällar som i hög grad skulle kunna förebygga gatuvåldet (Jonas:5).

Vidare berättar Jonas om ett projekt som hölls för kriminellt belastade ungdomar, dömda för våldsbrott, på Halmstads Länssjukhus. Projektet gick delvis ut på att läkare visade röntgenbilder för ungdomar för att informera och upplysa dem vad våld kan leda till (Jonas:5). Ida har egen erfarenhet av detta sedan hon gick i skolan och det enda negativa med sådan information är att det inte sker kontinuerligt (Ida:8). Att låta barn och ungdomar kontinuerligt få ta del av det verkliga våldets konsekvenser i form av bilder av olika slag som förebyggande metod, är något som flera av informanter anser vara en bra åtgärd för att förhindra att gatuvåld sker (Elisabeth:6, Jonas:5 och Ida:8).

2.2.1.2. Personer med olika etnisk/ kulturell bakgrund

Då vi frågar om Anette upplever att våldet ökat i Halmstad de senaste åren svarar hon ja, det har blivit mer och mer våld under de senaste fem åren. Hon tror att det bland annat beror på arbetslösheten men även på invandringen. Hon menar på att våld förekommer mellan olika gäng, ofta med utländsk bakgrund (Anette:6). Anette säger:

Jag är inte alls invandrarfientlig men det gör ju jättemycket att det är olika gängrelationer. Jag kan inte hur många invandrare det är i Halmstad i förhållande till andra städer i samma storlek men tyvärr är det ju många som inte heter Svensson som kommer (till akutmottagningen) också som både blivit utsatta och som har utsatt andra (Anette:6).

Calle upplever även han att våldet har ökat i Halmstad. Han finner det svårt att förklara varför men menar att det i Halmstad skett en del konflikter mellan gäng med olika etnisk bakgrund (Calle:3 f.).

Ida kommer från början från Varberg och vi ber henne jämföra Varberg med Halmstad. Vi frågar om hon tycker att Halmstad är en mer våldsamt stad än Varberg om man tar hänsyn till att Halmstad är lite större. Ida svarar att hon nog tycker att det är lite mer våldsamt i Halmstad speciellt mellan de utländska grupperna som finns i staden, i varje fall enligt det som hon ser under sitt arbete på akuten. Framförallt förekommer bråk mellan de två stadsdelarna Andersberg och Linehed. Hon berättar om ett stort bråk för inte så länge sedan på en biljardhall mellan två utländska gäng, ett från Andersberg och ett från Linehed där man tog till knivar och flera blev allvarligt skadade (Ida:5, 7).

Akutvårdspersonalen pratade gärna och mycket om vad som skulle kunna göras för att åtgärda gatuvåldet men för denna problematik fann de ingen lösning. Ingen tar upp integration som en möjlig lösning.

2.2.1.3. Drogpåverkade personer

Maria säger sig ha en bild av att de som utför gatuvåld är personer med missbruk men även vanliga ungdomar som pucklar på varandra med än det ena än det andra (Maria:3). Jonas antar att gatuvåld oftast begås utav killar/män, gissningsvis från trettonårsåldern till uppåt femtioårsåldern, påverkade utav alkohol eller någon annan drog (Jonas:2). Calle framhäver uttryckligen att gatuvåld till stor del utförs av alkoholpåverkade personer (Calle:2). Enligt

Jonas kan denna problematik lösas genom att försöka minska på alkoholintaget för ungdomar. En åtgärd som har prövats i Halmstad för att råda bot på gatuvåldsproblematiken är att tillhandahålla drogfria discon, vilket tidigare inte visat sig vara *helt* effektiva då det framkommit att ungdomarna helt enkelt intog alkohol och övriga droger utanför istället. Ett annat sätt för att minska alkoholintaget för ungdomar anser Jonas vara att försöka komma åt de som "langar" svartspirt till ungdomar. Jonas anser överlag att en minskning av alkoholintaget för ungdomar skulle vara en god och avgörande faktor för att förebygga och förhindra gatuvåld (Jonas:5 f.).

2.2.2. Offer

Informanterna hade inte en lika utförlig bild av vad som karakteriserar det typiska offret. Elisabeth tror att den som blir utsatt för gatuvåld oftast en person som av misstag kommer på fel plats vid fel tidpunkt (Elisabeth:5). Elisabeth säger:

Jag tror att det oftast är en person som av misstag kommer på fel ställe, säger fel sak, inte vill låna ut sina cigaretter eller mobiltelefon eller att de stöter till någon. Det kan även vara en onykter tjej som inte vet sina begränsningar (Elisabeth:5).

Calle menar att vem som helst egentligen kan bli utsatt för gatuvåld men att den yngre generationen kanske löper en större risk för det. Han tror att det beror på att de är mer ute och rör på sig på stan på sena nätter (Calle:2).

Ida säger att av det som hon sett i sitt arbete så upplever hon att det är samma som utför och utsätts för gatuvåld (Ida:4). Anette håller till viss del med om detta men menar att det också säkert kan vara vem som helst. Men att man löper nog ändå en större risk om man utmärker sig eller säger emot (Anette:5). Anette säger:

Men det är klart kaxar man sig lite eller utmärker sig mer eller mindre så löper man säkert en större risk för att bli utsatt. Det är ju också en liten grej: "Se mig" och då kan det vara fel människa som ser och retar sig på en (Anette:5).

Maria har en liknande uppfattning. Det kan dels vara samma som begår gatuvåld som även blir offer. Men sen kan det också vara vem som helst (Maria:3). Maria säger:

Det finns de som kommer in hit (till akutmottagning) som helt enkelt har blivit "nedknockade", sparkade eller så har någon bara flugit på dem helt enkelt. En tjej och

en kille som var i sällskap hade först blivit nedknuffade på toaletten och sen hade dom blivit nerputtade utomhus, verkade helt adekvat liksom (Maria:3).

Jonas tror att offret oftast är en kille/man i ungefär samma ålder som gärningsmannen (Jonas:9).

2.2.3. Sammanfattning/analys

Sammanfattningsvis skiljer akutvårdspersonens bild av gärningsmannen sig till viss del åt men det finns en hel del gemensamma uppfattningar. Samtliga menar på att den som utför gatuvåld inte behöver vara särskilt gammal, någon sätter det nedre åldersträcket vid tretton, andra vid femton/sexton. Några tror att ungdomarna som begår gatuvåld har dåliga hemförhållanden. De har föräldrar som inte bryr sig om dem. Flertalet tror att det främst är killar/unga män som begår gatuvåld. Flera nämner att gärningsmannen ofta är drogpåverkad, främst av alkohol. Många uppfattar att gatuvåld i Halmstad sker mellan ungdomar med olika etnisk bakgrund. När det gäller bilden av offret finns det en kluvenhet i informanternas svar. De menar på att det är samma människor som blir slagna som slåss men att det samtidigt kan vara vem som helst som blir utsatt.

Precis som vi nämnt ovan märks det att provokationens vara eller icke vara är en viktig aspekt för akutvårdspersonalen i deras berättelser om gatuvåldet. Det verkar också som att det är det oprovocerade som gör gatuvåldet till något skrämmande. Detta kan höra samman med att om gatuvåldet *är* oprovocerat så kan vem som helst bli utsatt, man kan med andra ord bli nedslagen utan att ha gjort något speciellt och med det ökar riskerna för en själv. Att detta kan påverka beteendet hos dem som arbetar med att ta hand om dem som blir utsatta är något som vi diskuterar nedan under rubrik 2.4.

Akutvårdspersonalen pratade gärna och mycket om vad som skulle kunna göras för att åtgärda gatuvåldet. De nämner en rad olika åtgärder, såsom meningsfulla aktiviteter för ungdomarna och alkoholfria diskon. Dock nämner ingen några åtgärder för att komma åt etniska konflikter. Integration nämns inte som en lösning på denna problematik.

2.3.1. Föreställningar om var och när gatuvåldet sker

Samtliga informanter nämner centrala Halmstad i allmänhet och utanför McDonald's i synnerhet som den plats där de föreställer sig att det oftast sker gatuvåld (Maria:2 , Calle:1 f. , Jonas:3 , Elisabeth:3 , Ida:3 , Anette:3). Elisabeth berättar att hon tror att det under sommaren

flyttas ut en del till stränderna och campingplatserna men även att det finns bostadsområden som är mer våldsamma än andra och nämner Andersberg som exempel. Anledningen till detta menar hon är att det är mångkulturellt där (Elisabeth:3). Alla är också överens om att det är under kvällar, nätter och helger som de upplever som tider då gatuvåld sker (Maria:2 , Calle:1 f. , Jonas:3 , Elisabeth:3 , Ida:3 , Anette:3). Maria och Calle talar också om kvällar och nätter som den tid då gatuvåld oftast sker men är de som lyfter att det inte bara är då utan att det händer även på dagtid, om än betydligt mindre då (Maria:2 , Calle:2). Detta är alltså inte en svår fråga för informanterna att besvara och då de alla svarar på liknande sätt så visar det på en gemensam föreställning om gatuvåldets tider och platser.

För att göra allmänna platser säkrare kan man enligt Calle sätta upp övervakningskameror (Calle:3). Calle säger:

I England där har man ganska mycket övervakningskameror på allmänplats. Det tycker tycker jag är bra! (Calle:3).

Majoriteten av informanterna förespråkar fler patrullerande poliser på stan framförallt i de centrala delarna. Poliserna borde befinna sig ute på de plaster och tider då gatuvåldet sker (Ida:6, Elisabeth:7, Jonas:5). Ida säger:

Polisen kan ju visa sig lite bättre. [---] De är inte på plats på kvällar och helger när det väl gäller! (Ida:6).

2.3.2. Sammanfattning/ analys

Som framkommit ovan var informanterna relativt samstämmiga i sin bild av var och när gatuvåldet sker. Hur mycket detta beror på yrkesrollen kan man bara spekulera i. Man kan inte bortse ifrån att de även är privatpersoner. Såsom resonerats kring ovan påverkas akuvårdspersonalen inte endast av det som de upplever i sin yrkesroll utan även av intryck från massmedia. Massmedia bidrar troligen också med spridandet av uppfattningen om var och när gatuvåldet sker bland akuvårdspersonalen (Stattin 1990:51 f).

Rent logiskt kan man tycka att akuvårdspersonalen som jobbar på akutmottagningen (ej inräknat ambulanspersonal) genom sitt yrke borde få en större uppfattning om vem som är involverad i gatuvåldet än var och när det sker. Detta på grund att de får in såväl offer och

förövare (inte sällan med sönderslagna knogar) till akutmottagningen och därmed möter dem i sitt arbete. De är däremot inte ute på plats där våldet sker.

2.4.1. Informanternas rädsla för att själva bli utsatta

Genom intervjuerna får man uppfattningen av att gatuvåldet i Halmstad är något som varje informant är medveten om, det är något de funderar över, man träffar på det i arbetslivet, kort sagt är det något man på ett eller annat sätt förhåller sig till. Nästa fråga blir således vad detta förhållningssätt innebär för våra informanter; är man rädd för att bli utsatt för gatuvåldet och vad gör man i så fall för att undvika det?

Calle är inte speciellt rädd för att bli utsatt och förklarar detta till viss del med att han inte tillhör den yngre generation längre och inte heller rör sig särskilt mycket ute om kvällarna, och ser därför risken att bli överfallen som obefintlig (Calle:3). Calle säger:

Jag är sällan ute på det sättet och så är man ju inte 18 år gammal längre!(Calle:3).

Ida berättar för oss att hon helst inte går själv inne i stan på kvällar och nätter och undviker också att gå till parkeringen ensam efter jobbet. *Om* hon måste gå själv så har hon mobilen i handen (Ida:4).

Även Jonas uppförande och beteende på allmänna platser är färgade av rädslan för att utsättas för gatuvåld. Även om han menar att gatuvåld är något som till stor del utförs av drogpåverkade ungdomar inne i centrum utanför McDonalds och populära uteställen undviker han ändå att cykla eller gå hem där det inte finns någon möjlighet att fly undan ett eventuellt överfall (Jonas:3). Jonas säger:

Man tänker sig för själv lite grann när man går hem eller cyklar hem sent på kvällen.
Man tar inte gärna passager där man kan bli trängd och inte har någon reträtt. [---]
Man tar sig gärna hem på de vägar där man har en chans att fly undan åt något håll. Jag väljer inte gärna järnvägsspåret för där finns ingenstans att ta vägen om det skulle komma någon (Jonas:2).

Maria väljer att inte i lika stor utsträckning som tidigare att gå ensam genom Halmstad kvällstid. Tidigare har hon varit en person som gärna gjorde följe med vänner vid sena

kvällar. Det är något hon drar sig för numera, i rädslan för att utsättas för gatuvåld (Maria:5).

Maria säger:

Jag är rädd för att gå själv nu, det var jag inte förut. Jag har alltid kunnat gå hem själv i mörkret och följt kompisar hem men nu så är jag jätteförsiktig (Maria:5).

Maria hade vid vår intervju, endast en vecka tidigare, fått erfara gatuvåldet på nära håll. Närmare bestämt när en ung man hade tagits till akuten av polisen för vård. I Marias fall rörde det sig inte om ett direkt fysiskt våld utan det rörde sig om verbalt hot. Ett hot som Maria upplevde mycket starkt och hon upplevde även, att hade det inte varit för att polis befann sig på plats vid tillfället vet hon inte om hotet hade förblivit ett hot eller om det hade gått till handling (Maria:5, 8f).

Även om polisens närvaro utgjorde en trygghet menade Maria ändå att hon upplevde hotet än mer obehagligt då den som hotade henne gjorde det *trots* att han befann sig i handfängsel, inför polis och övriga vittnen. Maria uppfattade det som att den unge mannen inte hade några mentala spärrar. Vidare berättar Maria att trots att hon blivit hotad många gånger förut, blev denna gången mer påtaglig då hon upplevde att hotet riktades mot henne som person. En ytterligare aspekt som bidrog till obehaget som Maria upplevde var att den unge mannen inte var mer än sjutton år gammal, inte mycket mer än ett barn (Maria:8ff.). Maria säger:

[..]jag har aldrig blivit hotad på det viset förut. Det var på ett väldigt obehagligt sätt. Han var ett barn. Man blir helt knäckt av att man kan känna sig så hotad av en sjuttonåring. Det är helt förfärligt. [---]Det var riktat till mig som person och det var på ett trovärdigt sätt. [...]Det var så obehagligt att han liksom kollade på namnskylten och sen sättet han sa det på, det var inte ” jag ska klappa till dig jävla karring” utan det var just det här, ”krossa skallen”.” [---] Man kan tänka sig in i situationen att man möter honom, ensam eller med någon annan, och att det något som han inte tycker passar honom. Jag kan mycket väl tänka mig att om jag råkar gå förbi honom, råkar knuffa till honom och vi touchar varandra så (visar med slag mot axeln) att det inte passar honom och då hade jag kunnat ligga på marken. Det är mina fantasier” (Maria: 9 ff.).

2.4.2. Sammanfattning/ analys

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att samtliga av de informanter vi talat med förutom Calle, i viss mån är rädda för gatuvåldet och de flesta anpassar sitt beteende efter risken att bli

utsatt, man väljer exempelvis andra vägar att gå och man går helst inte själv. Något som är intressant är att även om det verkar finnas en relativt tydlig bild av var, när och vem det är som blir utsatt för gatuvåldet så är informanterna ändå rädda på exempelvis platser som inte finns med i beskrivningarna av var det är vanligast. Rädslan för gatuvåldet gör bland annat att Ida är rädd för att gå till parkeringsplatsen själv, trots att detta inte är en plats som enligt informanterna man "borde" vara rädd för. Vi vill inte jämföra Halmstad med varken Möllevången eller Woodstock men diskussionen om den habituerade rädslan, eller The Fear, som Elisabeth Högdahl för är intressant i detta sammanhang. Sättet man talar om gatuvåldet som allestädes närvarande kan innebära att man ständigt är rädd, dock inte på det sätt som man är rädd i situationer av direkt fara. Resonemanget utgår ifrån att rädslan för våldet och kriminaliteten blir något som sätter sig i människan och att det styr ens val när det handlar om vart man får gå (Högdahl, 2003:107).

Hur man väljer att gå och göra i Woodstock beror mycket även på mycket mer drastiska anledningar, såsom hög kriminalitet och skottlossningar, än vad det kan tyckas göra i Halmstad men vi tycker att vi kan se att diskussionen kring våldet ändå gör att man väljer bort somliga platser undrar vi om detta inte är ett resonemang som kan föras när det gäller de flesta större städer. Man är hur som helst medveten som akutvårdspersonal att våldet är så pass vanligt och alltså utgör en sådan risk att det finns platser som man direkt väljer bort.

3. Avslutning

3.1. Sammanfattning

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka och analysera, utifrån ett kulturanalytiskt perspektiv, de föreställningar, uppfattningar och tankar om gatuvåld som akutvårdspersonal har och hur dessa påverkar dem i deras vardag. Utgångspunkten har varit att deras yrkesmässiga intryck och upplevelser skapar en viss gemensam tankemässig organisation kring fenomenet gatuvåld och att de har ett gemensamt och särskilt att förklara gatuvåld. Till grund för studien ligger sex kvalitativa intervjuer med akutvårdspersonal vid Länssjukhuset i Halmstad. Vi har strävat efter att få en bild av hur de dels definierar gatuvåld, vilka de uppfattar är involverade i det, var och när det sker, vad som kan göras för att förhindra och förebygga det och slutligen hur deras föreställningar om gatuvåldet påverkar dem i deras vardag.

Akutvårdspersonalen uppfattar gatuvåld som en form av våld som sker ute i samhället och på allmän plats. Enligt flertalet är gatuvåldet oprovocerat i alla fall till viss grad. Oprovocerat våld tycks innebära att det inte krävs några större anledningar till varför folk blir våldsamma mot varandra. Akutvårdspersonens föreställningar om gärningsmannen skiljer sig till viss del åt men det finns en hel del gemensamma uppfattningar. Alla uppfattar att de som är involverade i gatuvåld ofta är tonåringar eller unga vuxna. Majoriteten tror att det framför allt är killar/unga män som begår gatuvåld. Flera nämner att gärningsmannen ofta är drogpåverkad, främst av alkohol. De flesta uppfattar att gatuvåld i Halmstad sker mellan ungdomar med olika etnisk bakgrund. När det gäller bilden av offret finns det en tvetydlighet i informanternas berättelser. De säger att det dels kan vara är samma människor som blir slagna som slåss men att det samtidigt också kan vara vem som helst som blir utsatt. Såsom lösningar på gatuvåldsproblematiken trycker de framförallt på meningsfull sysselsättning för ungdomar. Informanterna har en relativt samstämmig bild av var och när gatuvåldet äger rum. Samtliga informanter menar på att det framför allt sker i centrala Halmstad och i synnerhet utanför McDonald's. Endast en utav informanterna, Calle är inte rädd för gatuvåldet. De övriga är i viss mån rädda för gatuvåldet och anpassar sitt beteende efter risken att bli utsatt, de väljer exempelvis andra vägar att gå och går helst inte själva.

3.2. Slutdiskussion

Akutvårdspersonlens föreställningar, tankar och uppfattningar om gatuvåld liknar till viss grad varandra men ibland skiljer de sig åt. De är som mest samstämmiga när det gäller var och när gatuvåldet sker. Hur mycket detta beror på yrkesrollen kan man bara spekulera i. Som vi påpekat ovan kan man inte bortse från att akutvårdspersonalen även är privatpersoner och påverkas såsom sådana bland annat av den bild av gatuvåld som massmedia förmedlar.

Det råder dock enligt vår mening inget tvivel om att de genom sitt yrke får särskilda erfarenheter. Framför allt är de på ett annat sätt än gemene man medvetna om vilka det är som är inblandade i gatuvåld eftersom de får in såväl offer som gärningsmän till akuten (de senare inte sällan med sönderslagna knogar). Akutvårdspersonalen hade en hel del att säga om problematiken kring gatuvåld. De visade ett stort intresse för problemet och svarade i allmänhet utförligt på våra frågor.

De hade särskilt mycket att säga när det kom till vad som kan göras för att förebygga och förhindra gatuvåld. Det var en fråga som verkligen engagerade dem. Detta är enligt oss inte särskilt konstigt eftersom de i sin yrkesroll klart och tydligt kan se vilka konsekvenser gatuvåldet ger. Vi tror att man från samhällets sida skulle tjäna mycket på att lyssna till vad akutvårdspersonalen har att säga om vad som kan göras för att förebygga och förhindra gatuvåldet.

Det finns en rad möjliga vidareutvecklingar av ämnet. Förslagsvis kunde en likande studie över en annan profession som möter våld i sitt dagliga arbete utföras. Sådana studier skulle även möjliggöra komperativa studier, där två eller flera professioners föreställningar, tankar och uppfattningar om gatuvåld jämförs. Kanske skulle detta kunna bidra till kunskap om hur man från samhällets sida skulle kunna bli bättre på att förebygga och förhindra gatuvåld. Detta är en problematik som är högst angelägen och verkligen förtjänar att uppmärksammas.

4. Käll- och litteraturförteckning

4.1. Arkivmaterial

Lund, folklivsarkivet Lunds universitet (LUF)

Intervjuer insamlade under fältvecka i Halmstad 26/11-1/2 2008 (se bifogad Kodnyckel)

4.2. Internet

Nationalencyklopedin nätupplaga, sökord: Våld, <http://www.ne.seludwig.lub.lu.se/artikel/O394052> + 2009-01-13

Nationalencyklopedin nätupplaga, sökord: Gatuvåld, http://www.ne.seludwig.lub.lu.se/artikel/346300?i_h_word=gatuvald

4.3. Litteratur

Ehn, Billy & Löfgren Orvar, 2001: *Kulturanalyser*, Stockholm, Gleerups förlag

Frykman, Jonas, 1992: "Biografi och kulturanalys" i: *Självbiografi, kultur, liv*

Levnadshistoriska studier inom human- och samhällsvetenskap, (Red: Tigerstedt, Chr. Mfl) Stockholm/ Stehag, Brutus Östlings bokförlag/Symposion

Fägerborg, Eva, 1999, "Intervjuer" i: *Etnologiskt fältarbete*, (red: Kaijser L & Öhlander M) Lund, Studentlitteratur

Högdahl, Elisabeth, 2003, *Göra Gata - Om gränser och kryphål på Möllevången och i Kapstaden*, Lund, Gidlunds förlag

Johansson Björn, 2001, *Att slåss för sitt erkännande. En studie i gatuvåldets dynamik*, Örebro Universitet, Örebro

Stattin, Jochum, 1990, *Från gastkramning till gatuvåld. En etnologisk studie av svenska rädslor*

